

Minnesanteckningar förda vid LJM medlemsmöte nr 1, 2021, 31 oktober, i Landeryds lokstall, kl 14.00-16.45.

Närvarande: 20 st, kaffe med kakor serverades. PYB = Per-Yngve Bengtsson, LE = Leif Elgh, gästtalare, som kåserade och visade bilder på temat "Pyttebanan" (Falkenberg Järnväg)

§1. Mötets öppnande

LJM:s ordförande PYB hälsade alla välkomna, och speciellt dagens gäst LE.

§2. Mötets innehåll

PYB presenterade det tänkta upplägget för mötet, vilket godkändes.

§3. Föreningsinformation

PYB informerade om föreningens situation i dagsläget. Han underströk att det var fritt fram att ställa frågor och lämna synpunkter underhand. Föredragningen skedde under följande rubriker:

- a) Nästa års evenemang
- b) Styrelsens övergripande prioriteringar
- c) Pågående projekt
- d) Utvecklingsplaner
- e) HNJ-banan och Krösatågen

Nästa års evenemang

PYB konstaterade att pandemin påverkat också LJM, tydligast genom att TÅGDAGARNA I LANDERYD måste ställas in två år i rad. Detta har inneburit inte bara en utebliven "tågfest" utan också uteblivna intäkter såväl för LJM med samarbetspartners som för besöksnäringen i berört område. Den "uppväxling" av Hylte kommuns och Region Hallands ekonomiska stöd till TÅGDAGARNA som sker i olika servicesektorer under evenemangsdagarna, är värd en vetenskaplig studie, konstaterade han. Måhända skulle studenter vid Högskolan i Halmstad kunna göra en sådan.

I ett förhoppningsvis pandemifritt 2022 planeras för TÅGSLÄPP (24 april) och TÅGDAGAR (3-4 september). TÅGDAGARNA kommer att ges en jubileumsprägel eftersom de arrangeras för 10:e gången. PYB hänvisade till information på hemsidan, men exemplifierade med jubileumståget Landeryd-Torup-Oskarström-Halmstad-Ängelholm tur och retur som är tänkt att köras på lördagskvällen. Idén är att få extra uppmärksamhet kring de pågående TÅGDAGARNA, nå en delvis ny publik samt att lyfta fram HNJ som omistlig del av det svenska järnvägsnätet.

Styrelsens övergripande prioriteringar

Under denna rubrik beskrev PYB styrelsens övergripande prioriteringar som fortsatt tre-delade. Det innebär ett samtidigt fokus på en fungerande föreningsverksamhet med protokollförda styrelse-, års- och medlemsmöten, annonserade arbetsdagar i och runt lokstallet samt på en och annan mer socialt inriktad medlemsaktivitet som höstens tågresa till Kristinehamn. Vidare på att successivt stärka föreningens ekonomi och slutligen att arrangera och utveckla föreningens evenemang.

Trenden är positiv i alla tre avseenden och vilar till stor del på ett välorganiserade arbete rörande medlemsavgifter, medlemsregister och medlemskontakter. LJM har nu 250 medlemmar, varav många, utöver den årliga medlemsavgiften, frivilligt bidragit till Fordonsfonden, som nu uppgår till 70 000 kr. Lika viktigt är den aktiva kassaförvaltningen samt de kontinuerliga insatserna av aktiva medlemmar vad gäller fastighetsskötsel, fordonsunderhåll- och renovering och mycket annat. Han riktade ett tack till alla som bidrar till att utveckla LJM:s verksamhet på olika sätt, ingen nämnd och ingen glömd. Att kunna ge denna positiva bild av föreningen är en förutsättning för att de många externa kontakterna, med t ex Hylte kommun, Region Halland och olika myndigheter, ska bära frukt.

Pågående projekt

Under denna rubrik uppehöll sig ordföranden inledningsvis vid den järnvägshistoriska promenadslingan mellan lokstallet och godsmagasinet. Projektet genomförs i samarbete med Trafikverket och med pengastöd av länsstyrelsen. Det innebär uppsättning av ett antal enhetligt utformade skyltar som i text och bild berättar om bl a HNJ och Landeryds järnvägshistoria, lokstallet, personalbostäderna, dressinboden, våghuset, stationsbyggnaden och godsmagasinet. Samtliga skyltar förväntas vara på plats senast under våren 2022.

Promenadslingan blir en året runt-tillgänglig museidel, dessutom är den bra för folkhälsan!

I övrigt berättade PYB om den pågående restaureringen av godsvagnen f d HNJ Gs 861, vilken sker med ekonomiskt stöd av Södra Hestra Sparbanks s k bygdemedel. Vagnen ska primärt inte sättas i trafik, utan ingå i järnvägmuseets permanenta fordonsutställning. Avsikten är att nyttja dess inre som utställningsyta för arkivalier som affischer och tidtabeller, verktyg och föremål med järnvägsanknytning. Exempelvis mottog föreningen tidigare under året som gåva en äldre slutsignallykta som skulle kunna exponeras i, eller kanske ännu bättre i detta fall, på vagnen.

Slutligen, vad gäller pågående projekt, berättade ordföranden om de kommande möjligheterna att besöka Landeryds Järnvägsmuseum virtuellt via föreningens hemsida. Med hjälp av ett antal 360-gradersfoton, rörliga bilder samt informationstexter, ska besökare kunna klicka sig runt i såväl museets interiör som exteriör, studera vissa fordon och föremål lite närmare etc. Även det statliga byggnadsminnet och TÅGDAGARNA ska finnas med i denna nya digitala tjänst som delvis är sprungen ur pandemin. Då uppstod nämligen inom bl a musei-Sverige ett behov av nå ut till publiken även när restriktioner inte medgav fysiska besök. Detta projekt, som väntas vara genomfört under våren 2022, stöttas ekonomiskt av Södra Hestra Sparbank och Hylte kommun. Tilläggas kan att erfarenheterna från andra håll tyder på att möjligheten till digitala besök av detta slag, ofta också leder till också fysiska besök.

Utvecklingsplaner

Lokstallet/Järnvägmuseet saknar i dag tillgång till toaletter och duschar. Dock finns ett välbevarat utrymme med sådana i ett helkaklat utrymme i byggnadens sydvästra hörn. Föreningen har skickat en ansökan till LLUH (Lokalt Ledd Utveckling Halland) om ekonomiskt stöd för dels en anslutning av fastigheten till det kommunala VA-nätet, dels en restaurering av nämnda hygienutrymme (nytt porslin, ny rördragning etc). Fungerande toaletter och duschar skulle innebära ökad bekvämlighet för såväl föreningsmedlemmar som arbetar i lokstallet, dels besökande allmänhet under hela året och i synnerhet under TÅGDAGARNA och andra evenemang. PYB tillade att kostnaderna för anläggandet av 5-6 ställplatser för husbilar i anslutning till lokstallets baksida, och därmed hygienutrymmet, samt förberedelseåtgärder för en vattenanslutning av vattenhäst ingår i ansökan till LLUH.

Våren 2014 upphörde godstrafiken på bansträckan Landeryd-Burseryd. Formell nedläggning av järnvägen väntas ske under 2022. LJM har därför till Trafikverket anmält ett intresse av att använda i första hand sträckan Landeryd-Broaryd (6 km) för dressincykling för allmänheten i regi av museiföreningen. Aktiviteten bedöms kunna ge LJM intäkter under stor del av året samtidigt som den lokala besöksnäringen och utbudet av fritidsaktiviteter i Hylte kommun stärks. Önskvärt är ett samarbete med t ex Mammass, som skulle kunna leverera "utflyktskorgar" till dressincyklisterna. På sikt kan dressinbanan utvecklas till bli en museibana för veterantåg, initialt för rälsbussar men efterhand också för lokdragna tåg. Det senare förutsätter byggandet av ett rundgångsspår i Broaryd. Detta ärende fordrar medverkan av Hylte och Gislaveds kommuner samt Trafikverket.

PYB nämnde också några övriga utvecklingsplaner, bl a ökad försäljning av LJM-artiklar via hemsidans butik (han efterlyste förslag på nya produkter) samt bättre skyltning och belysning i järnvägmuseet/lokstallet. Likaså ett antal nya trycksaker, däribland en ny upplaga av musei-presentationen och en historik över Landeryds som järnvägsort inkluderande Bengt Spades 1950- och 1960-talsbilder från Landeryds station. Materialet kan i båda fall också användas på nätet. PYB rundade av denna del av sitt anförande med en önskan om ytterligare samverkan med lokala kulturutövare. Lokstallet och dess omgivning är en suggestiv miljö som kan användas i föreställningar, i samband med happenings, vid filminspelningar etc. Här finns vissa möjligheter till hyresintäkter.

HNJ och Krösatågen

Avslutningsvis berörde PYB det pågående opinionsarbetet kring HNJ-banan, såväl vad gäller banstandard som tågtrafik. LJM är inte engagerat i arbetet, men det finns två informella arbetsgrupper som på olika sätt försöker påverka beslutsfattare på olika nivåer. Det är viktigt att banan rustas upp och att trafiken med Krösatåg utvecklas. Viktigt för berörda orter och regionen, men också för LJM som dels tillförs besökare och TÅGDAGARNA-resenärer via Krösatågen, dels påverkas positivt av att ha en levande järnväg inpå knutarna. Att HNJ-banan förbi Landeryd dagligen "lever", tillför den järnvägshistoriska miljön ett omistligt värde där järnvägens förutsättningar förr, nu och i framtiden vävs samman i ett för besökaren intresseväckande, pedagogiskt mönster.

§4. Föreläsning om "Pyttebanan" (Falkenbergs Järnväg)

Efter avbrott för kaffe med kakor, överlämnades ordet till LE. Han berättade i ord och bild om

den smalspåriga (891 mm) tio mil långa järnvägen Falkenberg-Vessigebro-Ullared-Älvsered-Överlida-Axelfors-Limmared), populärt kallad "Pyttebanan" men vars officiella namn var Falkenbergs Järnväg, med signatur FJ.

LE berättade på ett initierat och underhållande sätt om denna sedan länge nedlagda* bana där hans far var rälsbussförare och LE själv ofta följde med på tåget under faderns turer. LE har också skrivit en bok om FJ.

Ullareds station, där "Pyttebanan" och den normalspåriga linjen Varberg-Ätran-Fegen-Kinnared korsade varandra, var en av många intressanta trafikplatser längs FJ. I dag täcker varuhuset Gekås stora delar av den forna bangården där smalspåret gick på ena sidan av stationshuset och normalspåret på den andra. Stationshuset, dock något flyttat, ingår f ö i Gekås-områdets byggnadskomplex. LE visade också bilder på FJ:s visserligen begränsade men intressanta fordonsflotta, framförallt vad gäller ånglok och motorvagnar/rälsbussar. LE:s föredraget ackompanjerades av frågor och hågkomster från åhörarna.

§5. **Mötets avslutande**

PYB tackade under applåder från mötesdeltagarna LE för den tankeväckande turen längs forna FJ. Därefter tackade han övriga mötesdeltagare för ett livaktigt medlemsmöte och förklarade detta för avslutat.

- * *Falkenberg-Älvsered och Axelfors-Limmared var i drift 28 september 1894 till 1 november 1959 notera datum mot dagens, 62 år sedan!*
Älvsered-Axelfors var i drift till 1 maj 1961.
I folkmun stod FJ även för Fattig Järnväg!

Vid pennan.....(Peter Folkesson, LJM sekreterare)